

REGARD

regard.ro

SUPLIMENT al revistei francofone **REGARD**
SELECȚIE DE ARTICOLE TRADUSE

Edito

O chestiune de timp

Ne dezlipim ochii de el din ce în ce mai greu. Pentru că ne informează, ne distrează, ne ghidează - deși mai degrabă ne controlează. Aproape că a devenit un apendice al corpului nostru, un fel de membru în plus. În ritmul ăsta, peste câteva mii de ani, vom fi diformi, cu ochi exoftalmici, ieșiți din orbite, și urechi mari precum cele ale elefantului Dumbo. Ca obiect în sine, „smartphone-ul” este un mic miracol tehnologic, pentru că te ajută să faci aproape orice. Și mai ales să intri pe Facebook - rețea care-ți permite să afli o mulțime de lucruri inutile despre cei din jur, cu condiția ca aceștia să-ți devină prieteni (?). Creatorul său, Mark Zuckerberg, spunea recent, plin de mândrie, că întreaga „planetă” petrece pe Facebook în jur de 3 ore și jumătate pe zi, în medie. Vai de ochii noștri, vai de capul nostru. Adesea, când iau prânzul cu un amic, aproape 10% din conversația noastră e întreruptă de „smartphone-ul” lui. Eu continui totuși să mănânc, dar cu încetinitorul, ca nu cumva să termin înaintea lui. Îmi torn un pahar de vin și îl privesc pe omul din fața mea, absorbit de ecran, cu fruntea îngândurată. Minutele trec unele după altele, iar el mă asigură că se va întoarce, într-o secundă la conversația noastră. „Nicio problemă”. Cu un gest mecanic, îmi scot și eu telefonul mobil din buzunar. Doar că al meu nu are prea multe „funcții”. La drept vorbind, nu are aproape niciuna. Știe că nu-mi place să fiu deranjat excesiv, știe că nu fac fotografii. Și mai știe că prefer o agendă aerisită. De altfel, ori de câte ori vreau să adaug un contact nou, mă obligă să șterg un altul. Nicio grijă, lună de lună se găsește câte un nume care să fie șters. Agenda rămâne astfel neaglomerată și ușor de folosit. Iar bateria durează cinci zile. Și atunci îmi pun următoarea întrebare: care mai e „smart”? Telefonul meu sau cel al amicului meu căruia îi consumă exact ceea ce are mai de preț, și anume timpul? Timpul petrecut cu cineva care s-ar putea să nu mai fie mâine; timpul în care ar putea-o zări pe acea frumoasă domnișoară care, în trecere, i-a aruncat o privire caldă; timpul în care și-ar ridica ochii și ar realiza faptul că raza de soare coborâtă peste parcul Icoanei îi amintește de un moment luminos din adolescență; timpul care-ți îngăduie să lași să treacă vreo câteva secunde, să savorezi acea tăcere elegantă, inteligentă, apărută uneori între doi oameni care știu îndeobște să se asculte unul pe celălalt.

Laurent Couderc

Sensul urmăririi

A consemnat Benjamin Ribout
Foto: Mihai Barbu

Anchetele de presă l-au condus peste tot în lume pe Paul Radu, laureat a numeroase premii pentru jurnalism. El este cel care ne-a introdus în universul Rise Project - platformă online al cărei director este și al cărei sediu se află în centrul Bucureștiului; aici l-am întâlnit pentru a discuta despre jurnalismul de investigație în România. Unul dintre pereții încăperii în care am stat de vorbă este tapetat cu mesajele donatorilor, acei oameni care contribuie la finanțarea anchetelor Rise Project, dezvăluiri care aduc în atenția opiniei publice cazuri de corupție și de crimă organizată.

Regard: Cu se ocupă, de fapt, Rise Project?

Paul Radu: Suntem un grup de jurnaliști care realizează anchete despre subiecte care privesc criminalitatea organizată și corupția. Suntem optsprezece persoane, din care zece angajați permanenți. Trei dintre noi lucrează și pentru Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP, n.red.), comunitatea internațională din care Rise face parte. În mod concret, îmbinăm tehnicile clasice de investigație cu noile tehnologii, cu softurile, pentru a colecta, analiza și reprezenta informația. Tehnologia ne ajută să putem gestiona mai eficient un volum mare de informație și să determinăm modul în care infractorii își constituie rețelele și își ascund banii. În ultimii zece ani, meseria noastră a evoluat, chiar dacă fundamentele sale rămân aceleași, iar munca de teren - esențială. Iată un exemplu simplu: societatea X pare în regulă în acte, dar la fața locului constatăm că sediul este un imobil abandonat, ceea ce ridică o problemă. Adesea, imaginea din online

nu corespunde cu realitatea. Întotdeauna începem de la elementele pe care le găsim pe Internet. Din 2012, de când am creat platforma, am identificat bazele importante unde pot fi găsite datele de care avem nevoie, deci știm foarte bine unde și cum să căutăm informația. Trebuie să nu încetezi să te îndoiiești deoarece, atunci când ai de-a face cu crima organizată, înțelegi foarte repede că actorii ei sunt foarte creativi. Au consilieri excelenți care le arată cum să se ascundă, atât pe ei înșiși cât și banii sau proprietățile lor. Ne confruntăm cu noutatea în permanență. E una dintre părțile bune ale jurnalismului de investigație - înveți continuu, toată viața.

Care sunt diferențele între Rise Project de la înființare, în 2012, și cel de azi?

La început, eram foarte puțini și nu aveam acces la bazele de date de care dispunem azi. Totodată, am progresat și în ceea ce privește verificarea informației și modul în care o prezentăm. Nu furnizăm doar un simplu articol, ci propunem o bază de date cu un infografic, un grafic

animat. Pentru a explica modurile în care operează infractorii, nu e de ajuns să le înțelegi doar tu, ci și să știi să le prezinți publicului. Altfel, nu ești credibil. Iată de ce propunem și stagii de formare. Să vă dau un exemplu: anul acesta, am descoperit că Elena Udrea - fost ministru al Turismului, n.red. - s-a refugiat în Costa Rica după ce a fost condamnată penal. Am publicat informația, iar ea a reacționat spunând că am aflat de plecarea ei deoarece lucrăm pentru serviciile secrete. Am făcut o postare pe Facebook și am explicat: în Costa Rica, toate intrările pe teritoriu și ieșirile de acolo sunt informații publice. Era un detaliu foarte simplu, dar ea nu era la curent cu asta. 95% din informațiile pe care le colectăm sunt informații publice, informații cadastrale, despre proprietăți sau din registrele societăților. Trebuie doar să știi unde să le cauți. Iată unde stă puterea noastră, a jurnaliștilor, și trebuie să explicăm oamenilor că nu e nimic misterios în asta. Avem un avantaj enorm deoarece accesul la informație este în progresie constantă, aceasta fiind o caracteristică inerentă a Internetului. Astfel, dacă un politician alegea, cu ani

În urmă, Ciprul pentru a-și ascunde mita primită, deoarece datele sale erau secrete acolo, după aderarea la UE acest lucru nu mai este posibil. Informațiile au devenit publice și este foarte simplu acum să afli ce firmă l-a adăugat ca acționar pe politicianul nostru, la acel moment. Oamenii își creează rețele, dar lucrurile se pot întoarce împotriva lor. Întotdeauna rămân urme pe undeva.

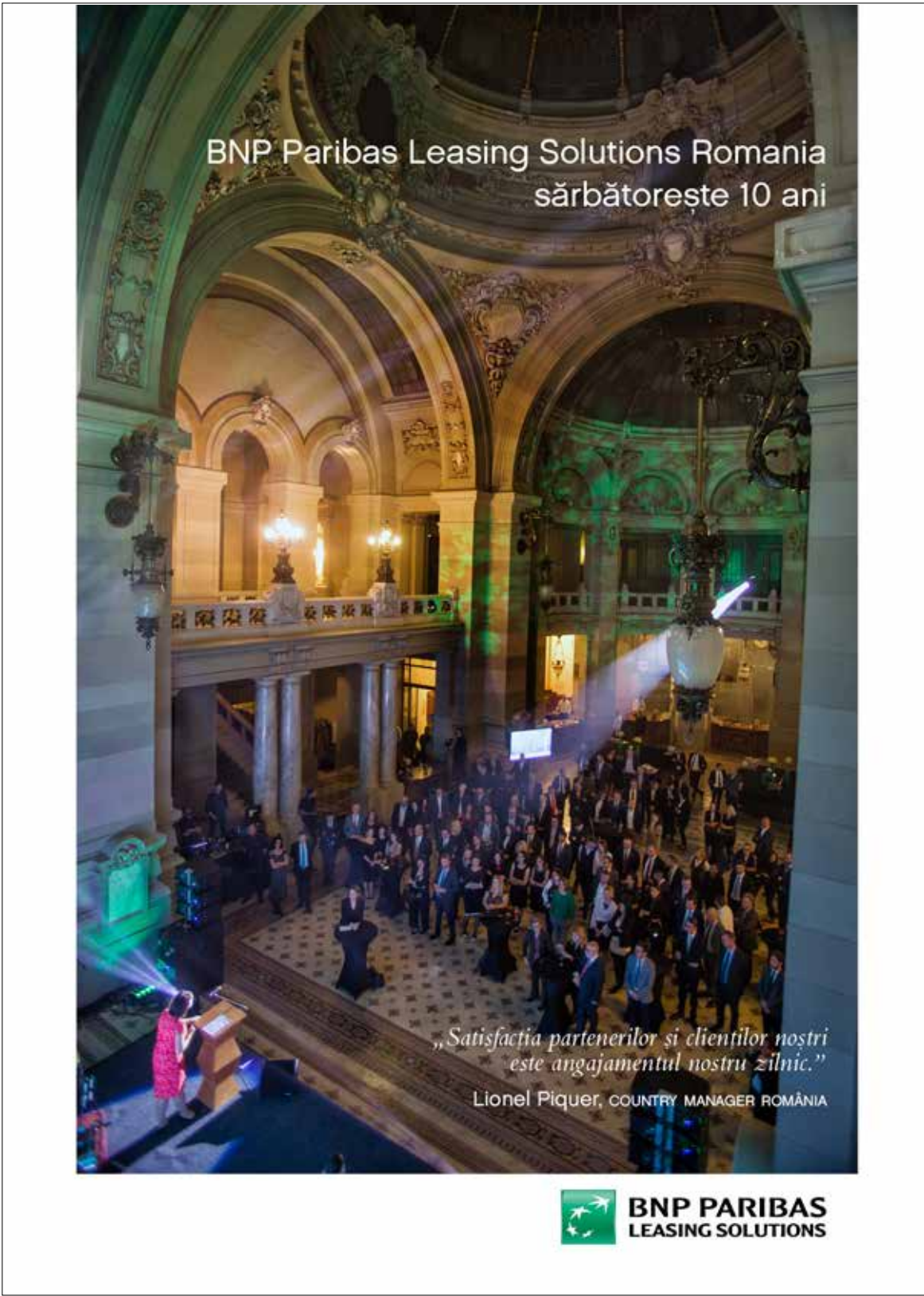
La începutul lunii octombrie, jurnalista bulgară de investigație Viktoria Marinova a fost asasinată cu sălbăticie, fără să se stabilească până în acest moment vreo legătură între această crimă și activitățile sale profesionale *. Și echipa Bivol din Bulgaria - site de jurnalism de investigație, n.red. - este o țintă predilectă a atacurilor de orice fel. România este mai sigură din acest punct de vedere?

Aș spune că e mai puțin periculos aici decât în Bulgaria. Persoanele care sunt la putere acolo sunt ceva mai dure. Intimidarea e mai puternică. Tocmai cu Bivol investigăm, în acest moment, o serie de cazuri de fraudă cu fonduri europene în cele două țări, iar la mijlocul lui septembrie Attila Biro de la noi și Dimitar Stoyanov de la Bivol au fost reținuți de poliția bulgară în timp ce încercau să împiedice distrugerea unor probe. Ne-a fost foarte teamă pentru ei. Riscurile fizice sunt într-adevăr mult mai mari în Bulgaria. Pe de altă parte, anumite date ale companiilor sunt gratuite în Bulgaria, în timp ce în România ele sunt foarte scumpe. Nu e o regulă. Uitați-vă la ceea ce s-a întâmplat în Slovacia. Părea o țară mai degrabă calmă până la asasinarea jurnalistului Ján Kuciak. Dintr-o dată, lucrurile s-au schimbat. La fel și cu tot ce s-a întâmplat anul trecut în Malta. Revenind la România, nu pot decât să sper că nimic din toate acestea nu se va întâmpla aici chiar dacă, din păcate, crima organizată câștigă teren și la noi, odată cu întărirea rețelelor europene. Spălarea de bani e din ce în ce mai prezentă. Situația evoluează constant, deoarece crima organizată și rețelele sale sunt transfrontaliere. Oamenii se deplasează, depun bani și cumpără proprietăți în diferite țări.

Cum măsurați impactul Rise Project?

Anchetele noastre jurnalistice sunt preluate de media naționale și internaționale. Au fost intentate procese, iar

* Sâmbătă 6 octombrie, în timp ce făcea jogging, ziarista Viktoria Marinova, în vârstă de 30 de ani, a fost violată și ucisă la Ruse, oraș bulgar de frontieră aflat la 80 km la sud de București. Corpul a fost găsit într-un parc aflat pe malul Dunării. Viktoria Marinova conducea un mic post regional de televiziune, TVN, care aparține fostului ei soț, operator în domeniul telecomunicațiilor. Jurnalista lansase recent un magazin de investigații „Detector”, și colabora în special cu site-ul Bivol. În ediția online din 9 octombrie a cotidianului francez *Le Monde*, Attila Biro de la Rise Project confirmă că „echipa Viktoriei Marinova și ea însăși lucrau la mai multe subiecte legate de crima organizată”. La închiderea acestui număr, un suspect în acest caz fusese arestat în Germania, poliția excluzând motivația legată de profesia victimei, în acest stadiu al anchetei.

anumite persoane și-au oprit activitățile în urma materialelor noastre. Unele dintre investigațiile noastre au contribuit la recu-perarea unor mari sume de bani aflate în bănci sau deținute de societăți corupte. Dar cel mai important aspect este informarea publicului larg. Că justiția nu-și face treaba, la rândul ei, acest aspect nu mai ține, din nefericire, de competențele noastre. Munca noastră este din ce în ce mai mediatizată, dar nu trebuie să pierdem din vedere nici „timing-ul”, momentul în care publicăm ancheta. Să luăm spre exemplu investigația la care am participat anul trecut, cazul „mașinii azere de spălat bani”. Este vorba despre o inițiativă a OCCRP și intitulată Global Anti-Corruption Consortium. *Le Monde*, *The Guardian*, multe alte publicații importante au preluat materialul. Am obținut atunci un « leak » bancar - o scurgere de informații, n.red. - și i-am informat pe cei de la Transparency International că în câteva luni urma să publicăm ancheta. Pe scurt, câțiva membri ai guvernului azer utilizau această „mașină de spălat”, mai multe conturi bancare adică, pentru a plăti mită unor membri ai Consiliului Europei și ai Bundestag-ului - Parlamentului german, n.red. - pentru ca aceștia să facă lobby pentru Azerbaidjan. Împreună cu

Transparency, am convenit o dată la care urma să facem publică ancheta. În acest timp, Transparency a scris parlamentarilor europeni și a vorbit cu avocați, cu scopul de a crea presiune. Atunci când afacerea a ieșit în presă, efectul a fost foarte puternic. PDG-ul de la Danske Bank a demisionat deoarece escrocheria era derulată prin această bancă, una dintre cele mai mari din Europa. Așadar, nu e vorba doar să publici un material și să aștepti să se întâmple ceva. La fel și cu alegerile recente din Maldive. Am demonstrat că fostul președinte vânduse niște insule în schimbul anumitor avantaje, iar Transparency a pregătit în paralel terenul. În final, opoziția a câștigat. Cine știe, poate am avut și noi o contribuție la acest rezultat.

Să ne întoarcem la România. Toată lumea laudă eficiența luptei împotriva corupției; care este părerea dumneavoastră despre acest subiect?

Cred că procurorii înțeleg mult mai bine, în acest moment, modul în care funcționează lucrurile. Iar asta e valabil și pentru Rise - cunoaștem mult mai bine rețelele, cine e în legătură cu cine etc. La început, nu știu care dintre noi și-ar

fi imaginat că vom ajunge să anchetăm în Brazilia despre proprietățile celor de la Tel Drum (societate de construcții cu sediul în județul Teleorman, n.red.), între care și cele ale lui Liviu Dragnea - actualul președinte al Camerei Deputaților, n.red. Am învățat să identificăm mai bine modurile de operare. Odată ce ai un model, e mult mai ușor să cauți. Pentru a explica mai bine acest lucru am lansat proiectul „rețelele corupției”. Ca rețelele de bucătărie, dar pentru furat bani. Ingredientele sunt întotdeauna aceleași: firme, conturi bancare, un țap ispășitor, bani, fonduri europene și bani de la buget. Toate rețe-tele combină aceste elemente în proporții variabile. La primul nostru material, ne-am ocupat de societățile cu acțiuni la purtător care ascund identitatea pro-prietarilor. În acte scrie doar că firma este deținută prin acțiuni la purtător. Acest tip de societate există doar în patru țări europene și este instrumentul perfect pentru a oferi mită.

Adică?

Să spunem că eu particip la o licitație pentru un proiect de refacere a autostrăzii București-Constanța, printr-o societate mixtă ale cărei acțiuni sunt împărțite în acest fel: 20% acțiuni la purtător și 80%, la vedere. Numele meu apare doar în legătură cu cele 80%, nu și cu restul.

Așadar, pot să contactez persoana care organizează licitația și să-i spun că, dacă vom câștiga, va putea deține 20% din firma respectivă, fără ca numele său să fie menționat undeva. Foarte multe companii de acest fel au câștigat fonduri europene. Tel Drum a obținut, spre exemplu, 500 de milioane de euro. Și nu sunt singurii. Un alt aspect: modelele infraționale care funcționează sunt exportate în străinătate. Astfel, metodele prin care se fură bani astăzi în România, vor fi folosite mâine în Moldova, apoi în Ucraina etc. Aceste modele infraționale sunt ca niște bunuri de export-import. Pe undeva, e uimitor.

De ce se mai fac atunci clasamente ale corupției în funcție de țări?

Într-adevăr, a devenit dificil să gândești lucrurile doar ținând cont de anumite frontiere fizice. Apar diferite surprize. Scandalul de la Danske Bank a implicat Danemarca, o țară care nu a fost niciodată percepută ca fiind coruptă. Nu există granițe pentru crima organizată, acei oameni acționează global în sensul propriu al termenului, chiar dacă mulți dintre ei finanțează mișcări antiglobalizare pentru a nu fi deranjați în modul de operare. Un kosovar și un sârb care fac împreună trafic de arme este o situație posibilă. Și utilizează mai

multe țări. Dar cazurile cele mai grave sunt atunci când guvernele se plasează de partea rețelilor de crimă organizată. În România, în prezent, guvernul și criminalitatea organizată lucrează mână în mână, pentru că persoanele aflate la putere au fost condamnate.

Considerați că mesajul anticorupție câștigă teren din punct de vedere electoral?

Oamenii își dau seama că banii care sfârșesc în vile de lux și nu în refacerea drumurilor provin din propriile lor buzunare. Pe de altă parte, în Europa de Est a existat întotdeauna o piață neagră la care mulți dintre noi au contribuit. Comunismul a încurajat această relație. Sechelele de care vorbim sunt în continuare prezente și permit, fără îndoială, ca toleranța la corupție să fie mai mare la noi decât în alte țări. În ceea ce privește corupția așa-zis mică, problema majoră este că nu mai există presă locală care să o urmărească, deoarece media locale au fost decimate în proporție de 90%. Or, ceea ce lipsește cel mai mult României este tocmai o presă locală care să pună presiune pe autorități uitându-se îndeaproape la deciziile care sunt votate și puse în practică.

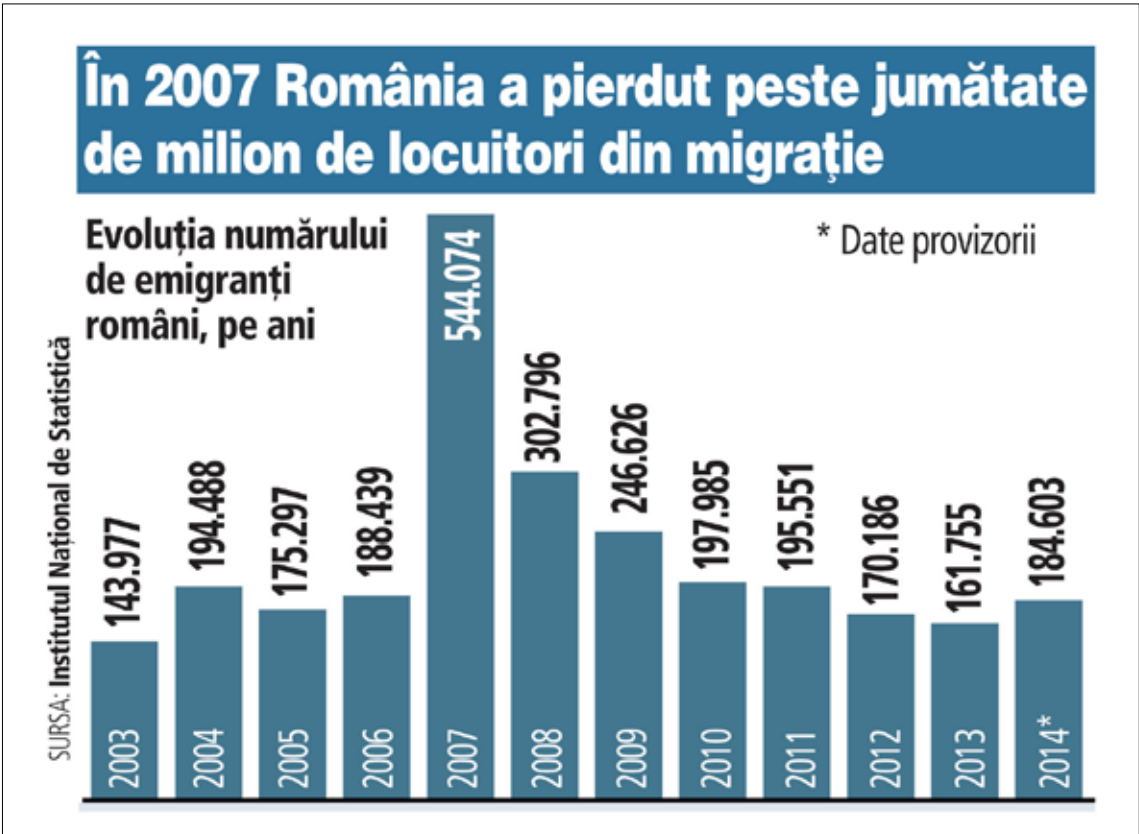

Despre plecări

Peste 3 milioane de români au plecat din țară între 2000 și 2017 - cu un vârf de 550 000 de plecări în 2007, anul intrării României în Uniunea Europeană (sursa: Institutul Național de Statistică - INS) *. **Chiar dacă emigrația actuală nu mai atinge cifrele de acum zece ani, tendința nu pare să fie în scădere.**
Regard a întrebat trei specialiști ce cred despre acest subiect.

A consemnat Ioana Lazăr

* În ciuda afirmațiilor alarmiste, România nu se confruntă cu un exod al populației comparabil cu cel din 2007. Conform INS, anul trecut au emigrat circa 220 000 de români, o cifră doar cu puțin mai mare decât media anuală înregistrată începând cu anul 2000.

Iancu Guda,
președintele Asociației
Analiștilor Financiar-Bancari din România
(AAFBR):

„Emigrația românească din ultimii ani nu este determinată doar de factori strict economici. În 2017, România a înregistrat o creștere economică de peste 7%, o majorare cu 14% a salariilor și o creștere cu 10% a consumului. Principalele probleme sunt, printre altele, infrastructura deficitară, lipsa reformelor structurale, nivelul scăzut al cheltuielilor pentru educație - circa 3% din PIB, n.red. - și penuria de forță de muncă. Astea sunt adevăratele provocări pe care trebuie să le rezolve clasa politică și care explică în mare măsură emigrația constantă. În ultimii douăzeci de ani, populația de până în treizeci de ani s-a redus cu 30%, în timp ce numărul locuitorilor de peste 70 de ani, practic, s-a dublat. Într-un astfel de context, companiile s-au văzut obligate să-și schimbe atitudinea față de proprii angajați, salariatul devenind un bun prețios. Pe parcursul a zece ani, între 2007 și 2017, bugetul alocat resurselor umane a crescut de la 9% la 14%, în paralel cu o creștere de 1000 de lei, circa 214 euro, a salariului mediu net, a ajuns la echivalentul a 586 de euro. Dacă multinaționalele au fost locomotivele acestei evoluții, microîntreprinderile, care reprezintă 94% dintre societățile active pe piața românească, continuă să sufere, cifra lor de afaceri nepermițându-le să țină pasul cu celelalte.”

Cristina Fülöp, psiholog:

„În momentul de față, mirajul Occidentului, așa cum și-l reprezentau românii în anii 1990, nu mai este de actualitate. Tinerii, în special cei cu studii universitare, continuă să emigreze, în parte datorită unui context care le este favorabil. În unele domenii, precum noile tehnologii ale informației sau medicina, țările occidentale duc lipsă de specialiști și caută să-i recruteze din altă parte. Țările scandinave, mai ales, își deschid cu ușurință granițele tot din cauza unui deficit demografic. Cu toate acestea, e nevoie de mult curaj pentru a pleca. Din punct de vedere psihologic, curajul este capacitatea de a avansa fără a ști ce se poate întâmpla. Cei care pleacă sunt, de obicei, persoane care se adaptează ușor, ușor, care au încredere în sine și în cei din jur. Or, fie și dacă ne luăm numai după aceste simple trăsături de caracter, avem de-a face cu oameni speciali. În general, românii se dovedesc a fi mai degrabă individualiști, neîncrezători și necooperanți. De-asta a căpătat diaspora o asemenea importanță în imaginarul colectiv și o influență din ce în ce mai semnificativă asupra celor rămași în țară.”

Remus Anghel,
sociolog la Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale (Cluj):

„În ultima vreme, orice dezbatere despre migrația românească aduce în prim-plan trei aspecte: numărul de migranți, rolul lor în alegeri și problemele demografice. Între 2000 și 2007, anul intrării României în Uniunea Europeană, peste două milioane de români au părăsit țara, aceasta fiind una din consecințele directe ale situației economice a unei țări în care, conform datelor statistice, închiderea uzinelor foste comuniste a dus la pierderea a 40% din locurile de muncă. Practic, oamenii aștia nu au ales să plece, ci au fost constrânși să o facă. Pentru ei și pentru familiile lor, migrația a fost un proces mai degrabă pozitiv, profitabil pentru toată lumea. În ziua de azi, tinerii vin și pleacă în funcție de oportunități. Așa încât, în cazul lor, întrebarea nu este de ce pleacă, ci de ce nu vor să rămână. După părerea mea, este pur și simplu pentru că societatea românească nu le mai satisface așteptările. Am avea nevoie de mai multă responsabilitate la nivelul guvernantei locale, așa cum începe să fie cazul la Cluj, de exemplu. De-acum înainte, toate populațiile sunt mobile, iar România trebuie să acționeze în așa fel încât să-și convingă locuitorii să nu plece sau să se întoarcă acasă. Aș mai adăuga și faptul că, peste zece sau cincisprezece ani, dependența economică a pensionarilor față de salariați va ajunge la un nivel catastrofal. Și asta nu doar din cauza migrației, cât, mai ales, din cauza lipsei unor măsuri concrete de încurajare a natalității. Majorarea alocației parentale nu servește la nimic dacă nu se rezolvă o serie de probleme precum penuria de creșe și de grădinițe sau lipsa vaccinurilor.”

NOU

MICHELIN
CrossClimate⁺
CONDII DE IARNĂ OCAZIONALE

(a) B-C (b) B (c) 68 to 69 dB

NOU

MICHELIN
ALPIN 6
CONDII DE IARNĂ FRECVENTE

(a) C* (b) B (c) 69 dB

ÎN SIGURANȚĂ CU ANVELOPE NOI, ÎN SIGURANȚĂ CU ANVELOPE RULATE ⁽¹⁾, INDIFERENT DE IARNA CU CARE VĂ CONFRUNTAȚI.

(1) MICHELIN ALPIN 6: Noi și Rulate, pentru MICHELIN Alpin 6 205/55 R16 91H, înseamnă peste pragul de aderență pe carosabil umed din Regulamentul European R117. Certificate 3PMSP atunci când sunt noi și excelente la tracțiunea pe zăpadă atunci când sunt rulate. Test de accelerare/tracțiune pe zăpadă realizat de TÜV SÜD în decembrie 2017. Rulate înseamnă rulate mecanic (deflate) până la adâncimea indicatorului de uzură a benzii de rulare conform Regulamentului European pentru indicatorul de uzură a benzii ECE R30R03f. În orice caz, respectați legislația locală referitoare la anvelopele de iarnă.
MICHELIN CROSSCLIMATE+: Noi și Rulate (rulate înseamnă rulate mecanic (deflate) până la adâncimea indicatorului de uzură a benzii de rulare conform Regulamentului European pentru indicatorul de uzură a benzii ECE R30R03f), pentru MICHELIN CrossClimate+ 205/55 R16 91H înseamnă peste pragul de aderență pe carosabil umed din Regulamentul European R117, pentru condiții de „Zăpadă” și „Normale” ale categoriilor de anvelope. * Pentru majoritatea dimensiunilor. (a) Eficiența consumului de combustibil (de la A la G). (b) Aderență la frânare pe suprafețe umede (de la A la G). (c) Clasa nivelului de zgomot la exterior (de la 1 la 3). (d) Valoarea măsurată a zgomotului exterior la rulare (în decibel).

Information correct at date of publication. Michelin 855 200 507 RCS CLERMONT-FERRAND.
Credit photo © Michelin, Gettyimages / Shutterstock - 05/2018 - All Contents - 18020054

MICHELIN

Salariile și pensiile au crescut cu peste 10% în decurs de un an, Șomajul a ajuns la nivelul cel mai scăzut din ultimii ani, iar economia își continuă creșterea. Cu toate acestea, specialiștii sunt îngrijorați, iar o parte a populației constată o deteriorare a calității vieții de zi cu zi.

Încotro se îndreaptă economia românească?

— Mihaela Rodina —

„Economia românească seamănă cu o mașină care se avântă cu viteza maximă dar având frâna de mână trasă. Frâna asta înseamnă investițiile care continuă să fie sub potențial, deficitul comercial și creșterea costului forței de muncă, ce nu exprimă productivitatea muncii”, este de părere Adrian Negrescu, analist economic în cadrul firmei de consultanță Keysfin. Care este rezultatul? Rezultatul este că economia se supraîncălzește, iar consecințele nu vor întârzia să apară.

Spre deosebire de celelalte țări din Europa Centrală și de Est, România se confruntă cu o devalorizare a monedei sale naționale și cu o creștere puternică a inflației, îndepărtându-se astfel de intrarea în zona Euro. Cu o creștere de 4,2% a PIB-ului în primul semestru al anului 2018, țara afișează, incontestabil, una din cele mai bune performanțe din Uniunea Europeană. Dar această creștere *„nu a dus nici la sporirea veniturilor publice nici la investiții în domeniile cele mai importante, adică în educație, sănătate și infrastructură”,* subliniază profesorul de economie Cristian Păun. *„Culmea e că inegalitatea socială se accentuează, sărăcia se adâncește, iar dependența față de stat rămâne la un nivel ridicat”,* adaugă el.

Pentru Valentina Vasile, cercetătoare la Institutul de Economie al Academiei Române, diferențele se adâncesc chiar în sânul celor mai defavorizate categorii de populație, și asta în ciuda unei creșteri constante a salariului minim brut pe economie, ajuns în perioada actuală, la echivalentul a 407 euro. Nu mai este de ajuns să muncești ca să scapi de privațiuni. Conform statisticilor europene, România ocupă primul loc în ceea ce privește numărul de persoane amenințate de sărăcie deși au un loc de muncă. Un studiu realizat de Institutul Național de Statistică arată că, în 2017, o treime dintre români au avut restanțe la plata întreținerii sau a facturilor de electricitate și de telefonie.

O mică parte a populației trăiește, fără îndoială, mai bine în urma majorării salariilor în sectorul bugetar, consideră Adrian Negrescu. Totuși, măsura respectivă nu și-a atins decât parțial scopul propus: autoritățile sperau ca sectorul privat să urmeze exemplul, ori asta nu s-a întâmplat. *„În plus, inflația a luat foc, înghițind o mare parte din majorările de salarii și pensii. Efectele negative riscă să se agraveze odată cu sosirea iernii, determinând creșterea costurilor de încălzire, ceea ce va produce o cascadă de efecte nefaste în întreaga economie.”*

„Creșterea salariilor n-a făcut altceva decât să pună gaz pe focul unei economii unde se manifestau deja unele dezechilibre și care suferă din cauza unei productivități scăzute”, subliniază analistul, care are îndoieli în privința capacității țării de a menține nivelul actual al salariilor și pensiilor.

În ceea ce-l privește, guvernul se declară hotărât să mențină deficitul public sub pragul de 3%, dar îi va fi din ce în ce mai greu să facă acest lucru, în condițiile în care cheltuielile de fonduri au crescut mai rapid decât veniturile. *„Creșterea economică se bazează pe o creștere a datoriei publice și, din păcate, banii împrumutați nu sunt dirijați spre dezvoltare ci spre cheltuielile sociale”,* regretă Cristian Păun. În plus, *„stimularea consumului (prin majorarea salariilor, n.red.), în condițiile în care producția locală nu poate să facă față cererii, se traduce prin creșterea deficitului comercial. În consecință, situația este profitabilă nu pentru România, ci pentru partenerii ei comerciali”,* explică el.

Acest echilibru bugetar precar riscă, însă, să se deterioreze și mai mult în cazul în care Parlamentul adoptă proiectul de lege a pensiilor aflat în dezbatere. Guvernul afirmă că pensiile se vor dubla până în anul 2021, dar pentru ca această promisiune să devină realitate, România va avea nevoie de 115 miliarde de lei (25 de miliarde de euro) în 2021 și de 140 miliarde în 2022, adică de circa 15% din PIB. *„Dacă întrebați 100 de economiști, 99 dintre ei vă vor răspunde că guvernului îi va fi imposibil să acopere asemenea cheltuieli”,* precizează Ionuț Dumitru, președintele Consiliului Fiscal.

„Imposibil de realizat!”, spune, la rândul său, Bogdan Hossu, președintele Confederației sindicale Cartel Alfa. În opinia sa, România nu suferă din cauza lipsei resurselor, ci mai degrabă din cauza unei proaste distribuirii a veniturilor. *„Problema e că țara asta nu dispune de o strategie de dezvoltare pe termen mediu și lung, tot ce facem e să ne învărtim în cerc”,* afirmă el. Spre deosebire de Bulgaria vecină, unde rezultatele investițiilor sunt vizibile, *„aici, noi nu vedem nimic, deși dispunem de mai mulți bani”.*

„România pare să fie incapabilă să-și direcționeze resursele, aflate deja în scădere în ciuda creșterii economice, către proiecte prioritare pentru comunitățile care

contribuie la buget”, adaugă Cristian Păun, dând exemplul apetitului manifestat de primării pentru „organizarea de concerte în locul construirii de șosele de centură”.

Bogdan Hossu deplânge această risipă, evocând proiectul anecdotic al unei strategii de reducere a sărăciei până în anul 2020, care prevede, printre altele, amenajarea unui număr sporit de... locuri de joacă pentru copii. „Cheltuim fondurile publice în mod ineficient, fără să fim capabili să punem la punct un mecanism prin care banii să se autogenereze”, regretă el.

Liderul sindical deplânge, de asemenea, faptul că guvernul nu folosește bine fondurile de care dispune, pentru a permite o apropiere a mediului rural de cel urban. Atragerea pe piața muncii a mâinii de lucru de la țară sau facilitarea accesului la serviciile medicale sunt îngreunate de infrastructurile de transport deficitare. „Pentru un locuitor care se deplasează uneori cu căruța, pe drumuri de calitate proastă, parcurgerea unei distanțe de 100 km este la fel cu aceea a unei distanțe de 700 sau 800 km într-o țară dezvoltată.”

Forța de muncă insuficientă și infrastructurile deficitare sunt de altfel argumentele invocate cel mai adesea de către investitorii străini pentru a explica de ce ezită să se instaleze în România. Și, conform Institutului Național de Statistică, lucrurile avansează foarte încet. Apa curentă și sistemele de canalizare continuă să nu fie la îndemâna unui român din trei. La țară, doar 45% din gospodăriile au sală de baie.

„România este o țară plină de contradicții”, conchide Bogdan Hossu. „Pe hârtie, suntem tigrul Europei, dar lucrurile stau cu totul altfel în realitate.”

Business-ul meu este ca mine: de neoprit

Soluții integrate fix-mobil pentru companii mari și mijlocii

- Centrală telefonică în cloud cu funcții avansate de transfer automat al apelurilor, IVR personalizat și număr unic fix-mobil
- Internet fix ultra-rapid prin fibră optică, rețea dedicată LTE-TDD sau 4G
- Resurse personalizate de voce și date mobile pentru fiecare angajat

De la 14,7 €/lună

orange.ro/solutii-integrate

Tarif fără TVA; ofertă valabilă pentru persoane juridice, până la 31 decembrie 2018, cu posibilitate de prelungire.

It's all about
what matters to you

Regres

CRONICA

Isabelle Wesselingh

jurnalistă a Agenției France-Presse

Când am venit pentru prima oară în România, acum aproape zece ani, în 2009, lupta împotriva corupției și instaurarea „statului de drept” înregistrau progrese, menționate în rapoartele Comisiei Europene. De la an la an, chiar dacă Europa pune în lumină și unele puncte slabe, rapoartele respective constatau evoluții pozitive, o încredere crescândă a cetățenilor în sistemul de justiție, pași înainte în combaterea impunității oamenilor politici acuzați de corupție, precum și în întărirea statului de drept. În 2015, Comisia sublinia „progresele constante și durabile”, alături de „rezultatele remarcabile” înregistrate de instituțiile din domeniul anticorupției, precum Direcția Națională Anticorupție, considerată drept una dintre cele cinci instituții specializate cele mai eficiente din Europa, devansând instituții similare din țări occidentale cu o democrație mult mai veche decât cea din România. Fostul procuror general și apoi procuror șef anticorupție Laura Codruța Kövesi era decorată de Franța, iar România putea constitui atunci un exemplu într-o Europă în care se integrase în 2007. Magistrați străini laudau independența Parchetului, prioritatea acordată luptei împotriva mării corupții, cea care privează statul și, deci, pe cetățeni de resurse esențiale pentru educație, sănătate și diferite tipuri de infrastructură. Sigur, existau tentative ale oamenilor politici de toate culorile de a submina progresele justiției și pe cele ale statului de drept, dar multe dintre ele au eșuat fie datorită mobilizării mass-media și a cetățenilor, fie datorită mobilizării magistraților și a unor responsabili politici dornici să țină seama de mesajul Europei. Progresele păreau ineluctabile. Cu toate acestea, miercuri 3 octombrie, o imagine complet diferită s-a prezentat în fața Parlamentului European. „Lupta împotriva corupției dă înapoi”, „situația (statului de drept) nu a încetat să se

deterioreze” pe parcursul ultimelor luni, a subliniat, cu asprime, vicepreședintele Comisiei Europene, Frans Timmermans.

În opinia UE, în cauză sunt modificările legislative introduse de guvernul român în domeniul luptei împotriva corupției și în cel al justiției. Dacă ne ghidăm după dezbaterile din Parlamentul European, România a devenit dintr-un exemplu de progres, unul de regres. În momentul de față, țara riscă să fie chiar sancționată pentru măsurile care, din punctul de vedere al UE precum și al altor organisme specializate ale Consiliului Europei, subminează independența justiției. Unii prieteni îmi mărturiseau furia pe care o resimțeau din cauza acestor pași înapoi, alții îmi vorbeau de amărăciunea care îi încerca, iar alții, plecați în străinătate, îmi spuneau că nu mai vor să se întoarcă acasă. E greu să nu te cuprindă un sentiment de irosire, văzând cum o traiectorie ascendentă, evident fragilă, evident neterminată, este acum sfârșită. Europa pare să mai păstreze, totuși, o speranță: „Cât timp legile nu sunt promulgate, situația se poate încă modifica”, a lansat vicepreședintele Comisiei, Frans Timmermans.

În lunile următoare, România va trebui să facă o serie de alegeri cruciale pentru viitorul său și pentru locul pe care îl ocupă în sânul familiei europene.

Cea mai sigură bancă din România

GLOBAL FINANCE:
«Safest bank in ROMANIA»
2017

**ÎNCĂ UN MOTIV SĂ CREDEM
ÎNTR-UN VIITOR SIGUR**

BANCA TA. ECHIPA TA.

BRD

GRUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

WWW.BRD.RO

REGARD regard.ro mulțumește partenerilor săi

BRD

GRUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

GROUPE RENAULT

orange

MICHELIN

UNE MEILLEURE FAÇON D'AVANCER

ORGANISATION INTERNATIONALE DE la francophonie

SANOFI

ENGIE

Wallonie - Bruxelles International.be

Délégation Bucarest

IMPRIMERIA ARTA GRAFICA

LEROY MERLIN

Nestlé

Good Food. Good Life

INSTITUT FRANÇAIS

la culture

Groupama

Asigurări

WDP

WAREHOUSES WITH BRAINS

CCI FRANÇAISE EN ROUMANIE

BNP PARIBAS LEASING SOLUTIONS

RUE DE LA PAYE

alliancePentalog

KPMG

antalis

Just ask Antalis

BENCLINOV & ASSOCIES

REGARD
regard.ro

Tel. : 0742.204.402
E-mail : catalina@regard.ro

Pentru abonamente
www.regard.ro

Comitetul director al
Asociației Regard
care publică revista și ziarul
Regard

Laurent Couderc
Cătălina Kahn
Jacqueline Laye

Redactor șef
Laurent Couderc
laurent@regard.ro

Secretar de redacție
Cătălina Kahn
catalina@regard.ro

Desen copertă : Georgian Constantin
Machetare ziar : Q-T-RAZ
Tipografia : Imprimeria Arta Grafica
Distribuție : Alexandru Spiridon

Ziarul Regard este publicat pe hârtie reciclată de 90 de g.

Puncte de vânzare a revistei **Regard**

- Relay Inmedio
- Librăria franceză Kyralina din București

Coperta nr. 84 a revistei *Regard*.
(15 octombrie - 15 decembrie 2018)